



Datum 2023-02-20

Dnr: 512-328-2023

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2023-01-16	1	Maria Noro-Larsson	Skapat dokument
2023-01-27	1	Bodil Carlsson	Korrekturläsning
2023-02-01	1	Per-Olof Nystrand	Korrekturläsning
2023-02-20	1	Maria Noro-Larsson	Fastställd
2023-03-24	2	Maria Noro-Larsson	Reviderad

Restaureringsplan för Natura 2000-området Birkakärret (SE0720467) inom projektet LIFE RestoRED

LIFE19 NAT/SE000172

Summary

This document provides a brief overview of the measures that will take place in the LIFE RestoRED project at the Natura 2000 site Birkakärret (SE0720467). Location of different actions can be seen in the maps in the end of this document.

Om projektet

Projektet LIFE RestoRED arbetar med att restaurera skötselkrävande naturtyper, mestadels betesmarker och slåtterängar. Arbetet utförs inom Natura 2000-områden under åren 2021 till 2027. Naturtyperna som restaureras finns med på den rödlista för naturtyper som EU tagit fram. Arbetet som omfattas av den här restaureringsplanen utförs av Länsstyrelsen i Jämtlands län. Läs mer om projektet på webbplatsen <https://www.liferestored.se/>.

Uppgifter om området

Natura 2000-område: Birkakärret (SE0720467)

Län: Jämtlands län

Kommun: Krokom

Förvaltare på Länsstyrelsen: Anders Davidsson

Koordinater för restaureringsområde: 7012354 N, 477258 E (SWEREF99 TM)

Viktiga kontaktpersoner i Natura 2000-området:

Per-Olof Nystrand, våtmarkshandläggare

Bodil Carlsson, gräsmarksansvarig

Beskrivning av objektet

Natura 2000-området Birkakärret ligger i Krokoms kommun, cirka 10 kilometer nordväst om Östersund. Birkakärret är beläget i en lång sluttning ner mot Storsjön. Området omgärdas idag av jordbruksmark och betesmark och en asfalterad väg med ett dränerande vägdike går långt områdets östra gräns. Ett källdråg går genom området och mynnar i en bäck utanför.

Området som består av rikkärr (7030) med källor, blekegölar samt en kalktuffäng har mycket höga naturvärden. Det finns flertalet orkidéer i området såsom flugblomster (*Ophrys insectifera*), guckusko (*Cypripedium calceolus*), knottblomster (*Microstylis monophyllos*) samt fin mossflora vid källorna. Det förekommer även kransalger (*Charophyceae*) och larver av jättevapenflugan (*Stratiomys chamaeleon*). Vidare flyger violett guldvinge (*Lycaena helle*) i området. Birkakärret ligger tätortsnära och är ett lättillgängligt naturområde med höga naturvärden och är därmed viktigt för friluftslivet. Området har tidigare hävdats genom bete och rester av hägn kan hittas på flera platser i området.

Områdets naturvärden hotas idag av igenväxning vilken påskyndas av upphörd hävd, avvattning från vägdiket samt diken inne i området. Näringsläckage från omgivande jordbruksmark driver också på igenväxningen. Länsstyrelsen antog 2021 en åtgärdsplan för att åtgärda problemet med igenväxningen. Inom åtgärdsplanen framgår att åtgärder i området ska bestå i att lägga igen några av diken inom området samt röja och avverka igenväxningsvegetation för att efterlikna tillståndet på 1960-talet. Röjnings- och avverkningsarbetet planerades som åtgärder inom LIFE RestoRED. För att ligga i linje med planerat arbete inom åtgärdsplan med igenläggning av diken röjdes inom LIFE RestoRED delar av området närmast vägen under sommaren 2022 och två diken lades igen.

Syfte och mål med åtgärderna i projektet

I området ska naturtypen 7030 (rikkärr) ges en stärkt ekologisk status genom att öppna upp området genom röjning och viss avverkning av träd. Åtgärder ska även sättas in specifikt för att gynna vilda pollinatörer.

Vid slutet av projektet ska området ha en krontäckning som efterliknar den på 1960-talet och stora delar av kärret ska vara helt öppet. Förutsättningarna för vilda pollinatörer att födosöka och reproducera sig i området ska ha stärkts. Framtida skötsel av området ska bestå av återkommande underhållsröjning, slätter eller bete.

Allmänheten och sakägare ska ha fått kunskap om projektet genom skyltning och information via sociala medier.

Tabell 1. Naturtyp som omfattas av projektåtgärder

Naturtypskod	Natura 2000-naturtyp (namn)	Areal (ha)
7030	Rikkärr	1,7

Åtgärder som är aktuella i Natura 2000-området Birkakärret

Tabell 2. Planerad omfattning av projektåtgärder

Action	Namn	Area (ha)	Antal
A2.1	Restaureringsplan		1
C1.1	Röjning och avverkning	1,7	
C4	Artskötsel/skapa biotop		1
D1	Fotodokumentation		1
D2.1	Uppföljning av naturtyper		1
D2.5.1	Utvärdering fuktighet rikkärr	1,7	
D5.2	Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare		1
D5.1	Kartläggning av ekosystemtjänster		1
D5.3	Planering och utvärdering av skapande av död ved		4
E1.1	Obligatorisk projektskyt		1
E1.2	Temaskyld rikkärr		1
E1.2	Temaskyld pollinering		1
E1.2	Temaskyld Död ved		1
E2.3	Kurs/ workshop naturbruksskola		1
E2.6	Kurs/ workshop för jordbrukarstöd/ ÅP/ kontrollfunktion		1

Beskrivning av åtgärderna

Action A2.1 Restaureringsplan

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2023-03-01

Genomförs: 2023-02-01

Beskrivning: Ta fram en åtgärdsplan som innehåller planerade åtgärder inom projektet LIFE RestoRED för området Birkakärret.

Action C1.1 Röjning och avverkning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2022-06-01 till 2024-12-31

Beskrivning: Området ska öppnas upp från igenväxningsvegetation och ha en krontäckning på cirka 20 - 30%. Delar av området har redan öppnats upp i projektet innan restaureringsplanen skrivits klart för att underlätta ett parallellt arbete med igenläggning av diken.

Action C4. Artskötsel/skapa biotop

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2022-06-01 till 2024-12-31

Beskrivning: Åtgärden överlappar med åtgärd D5.2. Då rikkärret är litet och har stort inflöde av näring från kringliggande marker bör man vara sparsam med att skapa död ved och faunadepåer som även dem läcker näring till rikkärret. Att öppna upp miljön men spara träd och buskar i dungar och i kant zoner så att området inte blir för vind exponerat i kombination med åtgärderna D5:2 och D5:3 bedöms vara tillräckligt för att skapa en gynnsam biotop för pollinerare.

Action D1.Fotodokumentation

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2021-06-01 till 2026-12-31

Beskrivning: För att dokumentera effekten av restaureringsåtgärderna kommer foton att tas på strategiska platser före restaureringsåtgärder och efter genomförda åtgärder. Fotopunkterna finns utmärkta på detaljkartan. Fotodokumentation sker också under genomförandet av projektet och publiceras som en enkel rapport på projektets webbplats <https://www.liferestored.se/>.

Action D2.1 Utvärdering av bevarandestatus för naturtyper

Möjlig tidsperiod: 2026-03-01 till 2027-02-28

Genomförs: 2026-06-01 till 2026-09-01

Beskrivning: Efter genomförd restaurering ska en bedömning göras om statusen för de naturtyper som restaurerats har förbättrats. Bedömningen sker genom observationer på plats och kan genomföras av den som ansvarat för restaureringen eller en särskild inventerare. Data från genomförda inventeringar av arter och naturtyper används också som underlag för bedömningen. Bedömningen kommer slutligen att registreras i Naturvårdsverkets databas NNK.

Action D2.5.1 Utvärdering fuktighet rikkärr

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-08-31

Genomförs: 2022-05-01 och eventuellt 2025-09-30

Beskrivning: Då det i området ska läggas igen diken för att förbättra hydrologin kommer en enklare uppföljning av markfuktighet göras före och efter igenläggningen av diken och röjningsinsatserna. Igenläggning av diken ingår i ett parallellt arbete som inte finansieras av LIFE RestoRED. Utvärderingen av fuktighet i markytan genomförs inför hydrologisk restaurering i rikkärret och efter genomförd igenläggning av diken. Metoden för utvärdering utvecklas inom projektet och innefattar besök på plats vid flera tillfällen under sommaren, för att göra observationer hur fukten varierar. Resultatet kommer användas för att utvärdera om ytterligare åtgärd behövs efter genomförd hydrologisk restaurering och röjningsinsats.

Action D5.1 Kartläggning av ekosystemtjänster

Möjlig tidsperiod: 2025-01-01 till 2027-02-28

Genomförs: 2026-01-01 till 2026-12-31

Beskrivning: Kartläggningen av ekosystemtjänster kommer att utgå från rapporten "Ekosystemtjänsteförteckning med inventering av datakällor", som finns publicerad på Naturvårdsverkets webbplats. Projektets bidrag med förbättrade ekosystemtjänster kommer att beskrivas med särskilt fokus på tillgången av död ved, miljöer för pollinerare och att tillgängligheten för besökare har utvecklats under projektet.

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats <https://www.liferestored.se/> och Länsstyrelsens webbplats.

Action D5.2 Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-01-01 till 2025-12-31

Beskrivning: I samband med restaureringsåtgärder kommer särskild hänsyn tas till pollinerarnas framtida miljö. En faunadepå bestående av röjningsavfall och/eller stammar kommer att lämnas på en av torrbackarna inom området. Åtgärden finns utmärkt på detaljkartan. Vidare kommer det vid röjningsarbetet sparas ett visst inslag av blommande buskar särskilt ut mot områdets gränzoner. För planeringen av pollinerarnas miljö har projektets receptsamling för möjliga åtgärder använts och efter genomförd restaurering kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats <https://www.liferestored.se/> och Länsstyrelsens webbplats.

Action D5.3 Planering och utvärdering av skapande av död ved

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-03-01 till 2024-12-31

Beskrivning: I samband med avverkning av träd inom action C1.1 kommer död ved att skapas. Ringbarkade träd kommer att finnas inom området. Åtgärderna finns utmärkt på detaljkartan. För planeringen av vilken död ved som ska skapas har projektets checklista använts och efter genomförd avverkning kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Action E1.1 Obligatorisk projektskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-04-01 till 2023-06-30

Beskrivning: En skylt som beskriver projektets arbete kommer att sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på karta nedan.

Action E1.2 Temaskyltar

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-04-01 till 2024-12-31

Beskrivning: Tre skyltar som beskriver rikkärr samt vikten av pollinatörer och död ved kommer att sättas upp.

Action E2.3 Kurs/workshop för naturbruksskola

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-01-01 till 2026-12-31

Beskrivning: Inom projektet ska två fältträffar anordnas med naturbruksgymnasium. Birkakärret som ligger lättillgängligt är ett lämpligt område att besöka i samband med dessa träffar.

Action E2.3 Kurs/workshop för jordbrukarstöd/ ÅP/ kontrollfunktion

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 2023-01-01 till 2023-10-31

Beskrivning: Inom projektet ska en fältträff anordnas med jordbrukarstöd/ ÅP/ kontrollfunktion. Birkakärret som ligger lättillgängligt är ett lämpligt område att besöka i samband med dessa träffar.

Kartor**Bild 1** Översiktskarta, Natura 2000-området Birkakärret

Overview for the Natura 2000 site Birkakärret

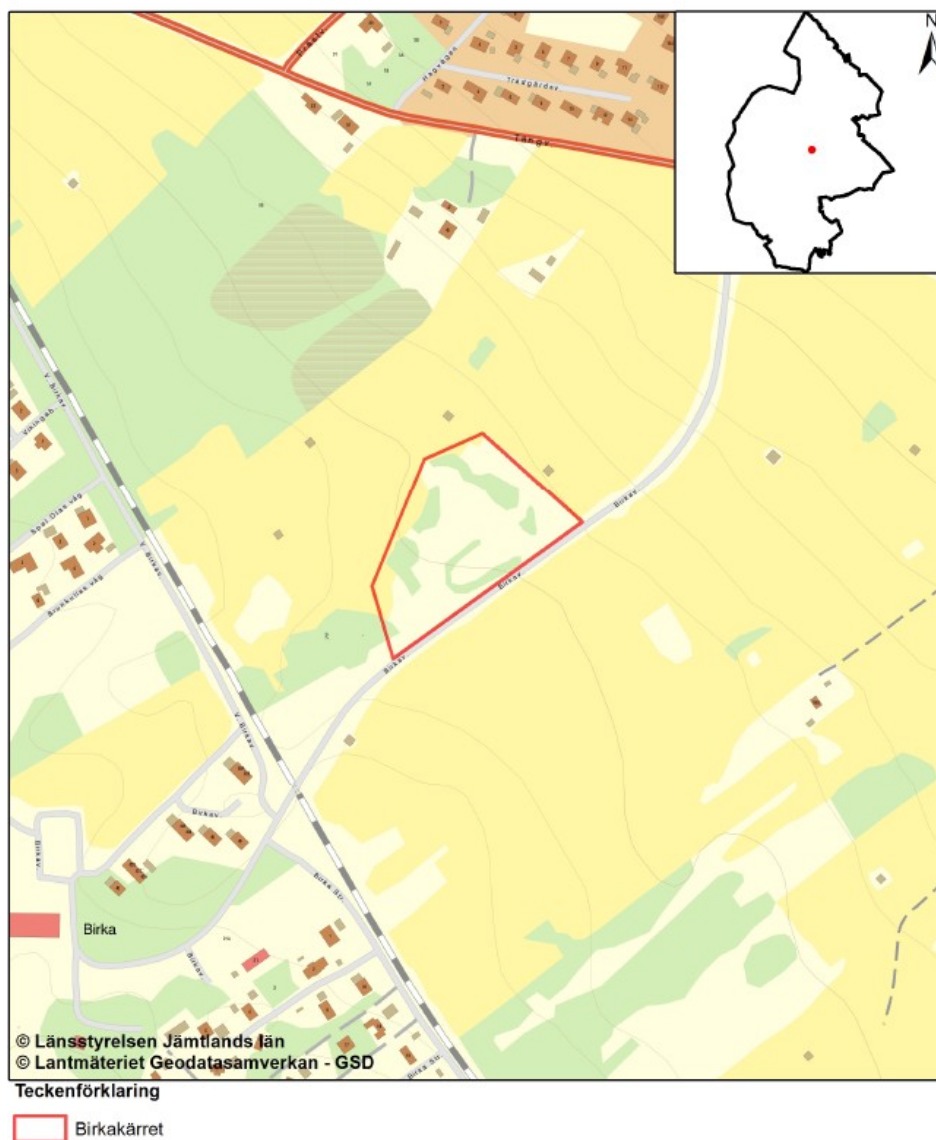
Bild 1. Översiktskarta Natura 2000-området Birkakärret

Bild 2 Detaljkarta, åtgärder som genomförs i projektet
Detailed map for measures in the project

Bild 2. Detaljkarta över åtgärder inom Birkakärret inom LIFE RestoRED



LIFE-programmet

Den här restaureringsplanen har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program. Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt.

Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats:

<https://ec.europa.eu/easme/en/life>

